

AMÈRICA LLATINA

“No crec que Colòmbia estigui disposada a tornar a la guerra”

Una líder de la FARC denuncia l'incompliment de l'acord de pau

DANIEL MARTÍN VALÈNCIA | 11/01/2018 00:00

Victoria Sandino, membre del consell polític de la FARC, va assistir a la projecció del documental Amanecerá y veremos. Mujeres protagonistas de paz en Colombia que es va fer a València. / DANIEL GARCIA-SALA

Fa poc més d'un any de la firma de l'acord de pau entre l'exguerrilla de les FARC, rebatejada com a Força Alternativa Revolucionària del Comú en la seva reconversió en partit polític, i el govern colombià encapçalat per Juan Manuel Santos. A la fatigosa gestació del pacte, avortada inicialment per la victòria del no en el referèndum del 2 d'octubre del 2016, cal sumar-hi les dificultats sorgides durant els primers 12 mesos de la seva implementació.

Victoria Sandino, membre del consell polític de la FARC, excomandant de la guerrilla i participant en les negociacions a l'Havana, va visitar recentment València disposada a fer balanç i analitzar com està sent de pedregós el camí cap a la pau. La dirigent, que manté el seu sobrenom clandestí inspirat en el del mite del fundador de la revolució nicaragüenca, va assistir a la presentació del documental Amanecerá y veremos. Mujeres protagonistas

de paz en Colòmbia, produït per l'ONG Atelier i signat pel periodista valencià Sergi Tarín. L'audiovisual examina com l'acord colombià és "el primer d'aquest tipus que introdueix un enfocament de gènere" i estableix polítiques concretes per atacar la desigualtat estructural que pateixen les dones.

Una de les claus per avaluar l'aplicació de l'acord és l'aprofitament o no de les facultats extraordinàries concedides pel Tribunal Constitucional al Parlament colombià perquè aprovés per la via ràpida les reformes previstes en el document i que va caducar el 30 de novembre.

Per a Sandino, el recompte no és gaire favorable i posa com a primer exemple la reforma política i electoral. Denuncia que no s'ha aprovat el canvi del sistema de finançament de les campanyes. Per a la dirigent del partit polític FARC, la modificació generaria "condicions d'igualtat" i evitaria que "entrin diners del narcotràfic i de la corrupció o d'altres orígens que posin en desavantatge diferents sectors".

"Nosaltres proposem que el finançament de les campanyes el faci directament l'estat i no sectors privats. El gran capital del nostre país no va a finançar els sectors democràtics, sinó els sectors més rics de Colòmbia", assegura Sandino.

De la reforma electoral, l'exguerrillera alerta que no s'han aprovat les lleis que permetin que "es produeixin aliances de partits minoritaris", i que això "tanca la porta a les formacions petites a poder ser de veritat una opció de poder".

Una altra de les normes que no ha vist la llum ha sigut la modificació de la composició de les llistes electorals, ja que "no s'ha aprovat la paritat de les candidatures electorals ni les llistes cremallera". En aquesta reivindicació Sandino admet que el seu partit també forma part de les forces que es resisteixen al canvi perquè "la FARC diu sí a la quota, però no a la llista cremallera", i explica que amb altres companyes està lluitant perquè el partit modifiqui aquest criteri.

Dones sense terra

Entre el llista dels incompliments que denuncia la FARC hi ha un que afecta "un dels pilars de l'enfocament de gènere" de l'acord: la reforma agrària. Una norma que Sandino considera especialment necessària perquè les dones "no tenen la propietat de la terra". El pacte estableix la creació d'un fons de terres de tres milions d'hectàrees per distribuir-lo entre diferents col·lectius.

Tot i l'alentiment dels processos de reforma, Sandino defensa que a la FARC "no hi ha sectors que es penedeixin" d'haver abandonat les armes, afirma que manté l'esperança que "les coses canviïn" i confia en una societat colombiana que no creu que "estigui disposada a tornar a la guerra".

En el compliment d'aquest desig hi jugaran un paper fonamental les eleccions presidencials del mes de març i si en surten reforçades les formacions més favorables a l'acord de pau o si ho fan les contràries al pacte. En joc hi ha evitar que augmentin unes xifres esfereïdores: més de 50 anys de conflicte, 260.000 morts, 45.000 desapareguts i gairebé 7 milions de desplaçats.